

ОВЛАСТЯВАЩА ГРИЖА - НАСОКИ ЗА ОВЛАСТЯВАНЕ НА МОМИЧЕТА НАСТАНЕНИ В ДОМОВЕ ЗА ДЕЦА В СТРАНИ, ЧЛЕНКИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ НА НИВО ПОЛИТИКИ

Проектът „Овластяваща грижа“ цели да повиши информираността за широкото разпространение и характеристиките на насилието и малтретирането на момичета между 14 и 18 години в държавните домове за деца, лишени от родителска грижа, в 5 страни членки на ЕС: България, Кипър, Финландия, Италия и Каталуния/Испания. Същевременно проектът има за цел да даде възможност на момичетата в домовете за деца, лишени от родителска грижа, да се предпазват и да не допускат те самите и другите като тях да стават обект на насилие, изграждайки култура на превенция.

Насоките на ниво политики са резултат от съвместната работа и партньорство през последните две години. В рамките на този документ, проектът „Овластяваща грижа“ и участвалите партньори се стреми да постави въпроса за млади момичета настанени в домове за деца и техните преживявания на насилие на дневен ред пред Европейските и национални политически програми. Целта на насоките е да повишат информираността и чувствителността на законотворците и социалните служители относно сериозността на темата за насилие, преживяно от момичета настанени в Домове за деца. Затова, насоките са насочени главно към политиците и социалните служители и ги призовават да обърнат внимание на слабо застъпен социален проблем и да предоставят адекватни насоки за действие.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ПОЛОВА ПРИНАДЛЕЖНОСТ ПРИ ДЕТСКИТЕ ПРАВА (НА МОМЧЕТА И МОМИЧЕТА) В ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО И ПОЛИТИКИТЕ

Като се има предвид че,

- A. Децата са човешки същества от различен пол и момичетата имат специфичен опит и нужди;
- B. Европейските политики, насочени към правата на децата, възприемат подход, който не взема под внимание спецификите на пола. Въпреки че правата на децата са взети под внимание в различни европейски политики и програми, последните използват неутралният термин „деца“, който подсилва невидимостта на момичетата и конкретните трудности, пред които те се изправят, включително дискриминация и стереотипи, основани на пола, както и по-висок риск от сексуална и трудова експлоатация, трафик на хора и насилие.
- C. В рамките на ЕС правото на закрила, уважение и насърчаване на принципа за най-добрия интерес на детето, е взето под внимание в Хартата на основните права на ЕС, която има същия законодателен статут, както и европейските споразумения, които станаха валидни с влизането в сила на споразумението от Лисабон през декември 2009. Хартата използва неутралния термин „дете“, като има само минимално позоваване на спецификите на пола. В член трети на Хартата, например, се споменава „него/нея“: „Всяко дете има

правото да поддържа редовно лична връзка и директен контакт, с който и да било от неговите, нейните родители, освен ако това не е ущърб на неговия/ нейния интерес, но няма пряко упоменаване на женския род на детето".

D. От 2004г. насам в ЕС не е приемано никакво законодателство, което касае правата на момичетата, но бяха разработени други инициативи, действия и документи, касаещи детските права. И все пак в повечето случаи тези документи не отчитат спецификите на пола дори когато те касаят въпроси, които са силно свързани с правата на момичетата като насилието, сексуалната експлоатация и детската порнография или използването на интернет и други комуникационни технологии.

E. Европейската стратегия за правата на децата от 2006г. отчита ситуацията на децата в Европа, но не включва подход, основан на спецификите на пола. Проблеми като генитално осакатяване на момичетата, принудителните сексуални връзки, принудителните бракове, заразяването със СПИН са адресирани, без да се отчита спецификата на пола.

F. През 2008г. словенското председателство на съвета на ЕС анализира и разработи за първи път индикатори за момичетата в ЕС. Тези индикатори обхващат три области: а) сексуално и репродуктивно здраве, с фокус върху сексуалното образование и създаването на взаимоотношения; б) медии и културни нагласи и практики, насочени към начина, по който човек възприема тялото си; в) образователни постижения в областта на математиката и науката.

G. Комюникето на ЕК за „Европейския дневен ред за правата на децата“ (2011) е един от последните документи, издадени от ЕС по този въпрос. В него ЕС подсилва идеята, че насърчаването и защитата на правата на детето е една от целите на ЕС. Документът също заявява, че е дошъл моментът да се ускорят процесите за защита на правата на децата и целите на ниво политики да се приведат в действие. С това комюнике ЕК цели да потвърди сериозния ангажимент на всички европейски институции и членове на ЕС да насърчават, защитават и изпълняват правата на детето във всички релевантни европейски политики и да ги превръщат в конкретни резултати. Дневният ред акцентира върху набор от конкретни действия, като борбата срещу насилието над деца е едно от тези действия. Обаче дори на това ниво липсва подход, който да отчита спецификите на пола и няма конкретно позоваване на правата на момичетата, които са жертва на насилие.

Проектът „Овластяваща грижа“

1. Отчита нуждата да се интегрира анализ на пола и подход, основан на спецификите на пола във всички европейски юридически документи, политики, програми и действия за защита и насърчаване на правата на децата.
2. Призовава европейските институции да изработят и приложат специфични инициативи на ниво политики и програми, които отчитат нуждите на момичетата, и по-конкретно на момичетата, жертви на различни форми на насилие или на тези, настанени в институции за деца.
3. Призовава Съвета на Европейския Съюз да проследи прилагането на индикаторите за момичетата, които бяха изработени през 2008, при словенското председателство на Съвета.
4. Призовава националните правителства да интегрират анализ и подход, основан на спецификите на пола във всички юридически документи, политики, програми и действия за защита и насърчаване на правата на децата.

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПРЕКЪСВАНЕ НА КРЪГА НА НАСИЛИЕ: ОВЛАСТЯВАНЕ НА МОМИЧЕТАТА

Предвид:

- H. Изследването, проведено в рамките на проекта „Овластяваща грижа“, потвърждава резултатите, получени и при други подобни проучвания (УНИЦЕФ, 2008, От невидими до неразделни: насърчаване и защита на правото на момичетата за живот без насилие; Генерален Секретариат на ООН (2006) Проучване на насилието срещу деца). Изследванията потвърждават, че мнозинството от момичетата, отглеждани в институционална грижа са ставали жертва на различни форми на насилие още преди да бъдат настанени в институция. Преживяното насилие и злоупотреба сериозно накърняват благосъстоянието и самоувереността на момичетата.
- I. В повечето случаи насилието е било упражнено от член на семейството или от някой познат. Точно фактът, че насилникът е познат поражда объркване, дезориентация и емоционален дистрес у децата. По време на епизодите на насилие, момичетата се чувстват дезориентирани, сами, тъжни и засрамени. Повечето от тях не знаят какво могат да направят и не знаят към кого да се обърнат за помощ.
- J. Разбира се, всички момичета биха предпочели да не са преживявали насилие. Все пак, повечето от тях споделят, че преживяното насилие ги е направило по-силни и готови да се справят с бъдещи трудности в живота. Въпреки емоционалната нестабилност, в която се намират повечето от момичетата, те са развили механизми, които им помагат да оцеляват и да започнат наново живота си.
- K. В същото време, традиционните роли, свързани с пола и патриархалните ценности се оказват в ущърб на момичетата. Както УНИЦЕФ заявява, има връзка между традиционните разбирания за пола и бъдещите преживявания на насилие в партньорската двойка. Насилието срещу жени е възможно да се случи във всички фази от живота на жените, а насилието срещу момичетата е фундаментално свързано със същите дискриминационни норми и практики по отношение на пола, които пораждат и насилието срещу жени (УНИЦЕФ, 2008, От невидими до неразделни: насърчаване и защита на правото на момичетата за живот без насилие).
- L. Непълнолетните момичета, в изключително важна фаза от сексуалното и емоционално развитие, са в по-голям риск от попадане във връзки с насилствени взаимоотношения. Точно това е един от най-важните резултати на изследването. В повечето случаи, момичетата, които участваха в изследването към проекта Овластяваща грижа, са били в нездравословни интимни връзки. Момичетата приемат връзките като начин да получат любов и близост, начин да компенсират липсата в семейството. В повечето случаи връзките са били основани на контрол, чувство за собственост и други вредни отношения.

ПРОЕКТЪТ ОВЛАСТЯВАЩА ГРИЖА

- Призовава националните правителства да изработят специализирани услуги за подкрепа на момичета в ситуации на насилие, които да са основани на подход, отчитащ спецификите на пола. Нещо повече, услугите трябва да гарантират, че както специалистите, така и самите деца са адекватно информирани за услугите.
- Призовава националните правителства да създадат и приложат кампании за повишаване на информираността и чувствителността по отношение на насилието срещу момчета и момичета.
- Призовава да се разработят и приложат специално разработени овластяващи програми за момичета, живеещи в институции. Отговорността на правителствата по настояничеството на момичетата, живеещи в институции, предполага, че правителствата трябва да предоставят техническа и образователна подкрепа за момичетата. Това трябва да включва образование, основано на спецификите на пола, както и превенция срещу насилие. Ако не се отдели достатъчно внимание в тази насока, това ще доведе до сериозни последици, свързани с недостатъчната закрила на момичетата.
- Програмите трябва да бъдат насочени към овластяването на млади момичета в институции, така че да са способни да се защитят от и да предотвратят насилие срещу самите тях, както и срещу връстниците им; да насърчат здравословни и пълноценни сексуални и приятелски взаимоотношения. Програмите трябва да насърчат развиването на емоционалната компетентност и личното овластяване на момичетата от институции. Освен това, програмите трябва да повишат осведомеността на момичетата за техните права; правата, които гарантират тяхната сигурност, развитие и цялостното им благосъстояние, в рамките на общата цел да насърчи момичетата да изградят самостоятелност и самоувереност, за да постигнат целите и мечтите си.
- Призовава институциите да насърчават обучението на специалистите, които работят с децата. Непълнолетните момичета са под юридическата отговорност на публичните власти, следователно, имат право на адекватна защита. Специалистите, които работят в институциите, често имат не добро познание, свързано с насилието и въпросите, които касаят половете и подхождат стереотипно към момичетата. Един от резултатите по проекта е свързан с големия интерес на специалистите, които работят в институциите и желанието им да бъдат по-подготвени в работата си с момичетата.

ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОЕКТА

По проекта си партнираха следните организации: SURT, Women's Foundation (Каталуния) като координатор и Tamper Association (Италия), Women's and Gender Studies към University of Oulu (Финландия), Animus Association Foundation (България) и Mediterranean Institute of Gender Studies (Кипър) като партньорски организации. Нещо повече, в Каталуния, the General Direction for the Attention to Childhood and Adolescence, Government of Catalonia and the Catalan Women's Institute, участват като асоциирани партньори.

Моля, посетете следния сайт за повече информация: www.empoweringcare.eu